Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефони: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 192. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЛИПНЯ 1952 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 192. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 24, 1952. VOL. LX.

ПІВДЕННІ ДЕЛЕҐАТИ ВИЯВЛЯЮТЬ КОМПРОМІС НА КОНВЕНЦІЇ

Шікаґо. — Після великого розгарячкування серед делеґатів Демократичної Конвенції у перші дні Краєвої приходить утихомирення, коли комісія мандатова признала права постійної участи як делеґатам конвенції противникам теперішньої адміністрації з стейтів Таксас і Міссісіпі. Ці делеґації нараховують 70 голосів. Делеґати з південних стейтів, що виявили своє обурення з приводу ухвали обов'язкової льояльности усіх делеґатів до майбутнього кандидата і погрожували непослухом цілій конвенції, змінили своє відношення і тільки делеґації з стейтів Савт Каролайна й Джорджія заявили своє застереження до складення такої заяви в мандатовій комісії, покликуючися на попередні інструкції. Всі інші погодилися на формулу, що вони вживуть всяких чесних способів, щоб поставити в своїх стейтах демократичними кандидатами тих людей, що їх настановить Краєва Демократична Конвенція. Таке запевнення виключає повторення сецесії делеґатів п'ятьох південних стейтів, що разом нараховують 110 конвенційних голосів. Признання права делеґаціям „нельояльним" до теперішньої адміністрації з стейтів Тексас і Міссісіпі послабило силу коаліції двох аспірантів на номінацію, а саме Аверела Гаррімана з Ню Йорку й сен. Естеса Кіфовера з Теннессі, які вимагали признання конкуренційних делеґацій, званих „льояльними" з згаданих стейтів.

КЕРІВНИКИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ КОНВЕНЦІЇ В ШІКАҐО

Керівництво таким великим і скомплікованим збором, як передвиборча конвенція Демократичної Партії, належить до найтрудніших завдань, з чого цілком здає собі справу конґресмен Сем Райбирн з Тексас, постійний голова конвенції, нараджуючись з представниками Центрального Комітету в Шікаґо. На фото (від ліва): конґресмени Томас О'Брайєн і Міл Прайс з Шікаґо, спікер Палати Репрезентантів і голова конвенції конґресмен Сем Рейбирн, та Джо Е. Ґілл, голова Центрального Комітету в Шікаґо.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ЗНОВУ ПОГРОЖУЮТЬ АЛІЯНТАМ

Токіо. — Червоний Китай перестеріг вчора аліянтів, щоб вони не використовували — „військового натиску" на заключення перемир'я в Кореї, погрожуючи їм рівночасно, — що на випадок поширення війни вони „зломлять собі голову". Ця перестoрoга і погроза була надрукована в редакційній статті офіціяльного органу комуно-китайського уряду і опісля передана радіостанцією в Пейпіні. З цеї погрози аліянти роблять висновок, що комуністи не думають скористати з останнього аліянтського компромісу та обстоюватимуть свої домагання в справі примусової репатріяції всіх полонених, що тепер вже цілком виразно погрожує розбиттям переговорів. Самі таємні переговори в Панмунджом продовжувалися теж вчора, але вже тривали тільки сім хвилин, з чого можна вносити, що жадна з делеґацій не мала що додати або відняти від свого попереднього становища. Минулотижневі оптимістичні припущення, що комуністи можуть змінити своє становище і погодитись на аліянтський компроміс, розвіває тепер вже теж відновлена комуністична пропаґанда брехні проти аліянтів. Червоні обвинувачують аліянтів, що вони, обстоюючи свій принцип добровільної репатріяції полонених, намагаються силою затримати десятки тисяч китайців і північних корейців, щоб їх використати за „гарматне м'ясо" в „майбутній агресії". Проте, — переговори в Панмунджом продовжуватимуться.

ПРИВЕРТАЄТЬСЯ ПОРЯДОК В ІРАНІ

МОССАДЕХ ПРИЙНЯВ ЗАВДАННЯ СТВОРИТИ НОВИЙ УРЯД; НАЦІОНАЛІСТИ ЗАПОВІДАЮТЬ ПІДТРИМКУ КОМУНІСТАМ

Тегеран. — Після резиґнації Агмеда Ґавама з посту прем'єра країни та привернення на цей пост його попередника д-ра Могаммеда Моссадеха, що сталося після бурхливих і кривавих заворушень, в Ірані поступово приходить до втихомирення і нормалізації відносин. Заворушення, у висліді яких мали бути десятки вбитих та сотки поранених і заарештованих, почалися з кінцем минулого тижня і після того, як шах відкинув домагання Моссадеха, щоб крім прем'єрства признати йому ще й пост міністра війни, та доручив Ґваґамові створити новий уряд. Під напором заворушень, що їх започаткував очолюваний Моссадехом Національний Фронт та до яких прилучились опісля комуністи, надаючи цим заворушенням теж протианглійського і протиамериканського характеру, шах прийняв резиґнацію Ґгавама, якому парлямент відмовився признати повновласті відносно використання війська і поліції для здавлення бунту, привертаючи до влади знову д-ра Моссадеха. Вчора Моссадех відбув тригодинну конференцію з шахом, предметом якої було правдоподібно його домагання відносно передачі йому міністерства війни, як теж справа виборів до парляменту, в якому тепер є заповнене тільки 81 місце на всіх 136. — Іранські газети сьогодні ще не появилися внаслідок страйку, але Моссадех вже повідомив через радіо, що він прийняв доручення шаха відносно створення нового уряду. Його найменування прем'єром потвердив теж парлямент більшістю 61 голосу на всіх 64 приявних послів. В Теґерані та в інших місцевостях ще продовжувалися доривочні демонстрації, тепер вже головно комуністичні, під час яких виголошувано гасла проти шаха, Британії та Злучених Держав. Загальну увагу звернула теж приявність на комуністичному зібранні представника ультранаціоналістичного мусулманського лідера Кашані, який відчитав послання Кашані, заповідаючи комуністам повну підтримку мусулманських націоналістів в комуністичній „боротьбі проти імперіялістично-колоніяльного поневолення Ірану". Тимчасом теґеранська радіовисильня повідомила, що попередній короткочасовий прем'єр Ґгавам намагався втекти з країни, але прикордонна сторожа дістала доручення не випустити його з Ірану без окремого дозволу нового прем'єра. Після привернення до влади Моссадеха, в Теґерані та в інших містах почав відновлюватися нормальний рух, хоч декуди ще повторюються припадкові демонстрації.

Губ. Стівенсон має вигляди на номінацію

Шікаґо. — Губ. Генрі Ф. поставить кандидатом на номінацію свого сусіда, губернатора Адлайа Е. Стівенсона з Ілиной і що він має запевнення від Стівенсона, що той прийме кандидатуру під тиском більшости делеґацій. Серед делеґатів поширено довірочні інформації, що президент Труман запитував телефонічно Стівенсона, чи заходить яка небезпека, що він відмовиться від кандидатури в останній хвилині. Коли Труман впевнився, що такої небезпеки нема, тоді прихильники кандидатури Стівенсона прийшли до заключення, що Труман буде підтримувати цю кандидатуру. Наче у відповідь на такі вісті Гарріман і Кіфовер зійшлися разом, щоб обмислити засоби спинити рух серед делеґатів за номінацію Свівенсона і підшукати компромісового кандидата з „ліберальною" маркою. Не є виключене, що серед переговорів сен. Кіфовер погодився б на кандидатуру на віцепрезидента, бо Гарріман рішуче твердить, що він не прийме такої кандидатури.

Українські пропозиції до демократичної плятформи

Шікаґо. — Як уже повідомлено, представники Українського Конґресового Комітету ред. Володимир Душник і адв. Степан Ярема свідчили з кінцем минулого тижня перед Резолюційним Комітетом Демократичної Партії в справі Демократичної плятформи. З розісланих до преси повідомлень виходить, що представники УКК, висловлюючись з великим признанням про того роду акти закордонної політики Демократичної Адміністрації, як Доктрина Трумана, Плян Маршала, Акт Переміщених Осіб, Четвертий Пункт і т. п., гаряче рекомендували, щоб Демократична партія в свою нову плятформу включила теж згаданий свого часу державним секретарем Ачесоном „новий реалізм" відносно совєтської Росії та політично, морально і матеріяльно підтримала визвольні змагання і державницькі аспірації українців та інших поневолених Москвою народів, які становлять більшість населення Совєтського Союзу. „Встановлення закордонно-політичної програми, яка піддержувала б волю і незалежність для всіх поневолених совєтською Росією націй, — йшло б цілком по лінії найкращих американських традицій допомоги всім тим, які готові боротися за волю, і це — в своїм кінцевім результаті, — збільшить і скріпить нашу власну національну безпеку" — сказано в переданій ред. В. Душником заяві. Адв. Ярема, що опісля був найменований одним з асистентів голови Демократичної конвенції, свідчив про необхідність американської акції проти злочину народовбивства та зокрема про необхідність швидкої ратифікації Конґресом міжнародної конвенції проти того злочину.

Черчил проти підвишки платні членам парляменту

Лондон. — Британський прем'єр Винстон Черчил вчора коротко заявив, що політика уряду відносно обмеження платень повинна зачатися з власного дому, себто від самого уряду. Негайно після того поширено вістку, що Черчил не погодиться на збільшення платні членам парляменту, яка виносить тепер коло 2,800 долярів річно та за підвишку якої вже від деякого часу ведеться „приватна" акція. Черчил вважає, що на підвишку платні членам парляменту в тому часі, як уряд закликає до загального обмеження платні в країні, не погодиться більша частина не тільки урядової Консервативної, але й інших опозиційних партій.

93,000 „окупаційних дітей" в Німеччині

Нюрнберґ, Німеччина. — Представники допомогових аґенцій в Баварії почали конференцію в справі відповідної опіки над 3,000 чорних „окупаційних дітей" на терені Німеччини, що вже доростають шкільного віку. Ці чорні діти це тільки мала частина загальної кількости 93,000 незаконних дітей, батьками яких є американські, англійські і інші вояки, а матері німки. Інтересні твердження представників допомогових аґенцій, які вважають, що численні німецькі матері чорних „окупаційних дітей" піклували і дбали про них часто з більшою дбайливістю, ніж це робили інші матері білих дітей. Вони теж твердять, що чорні діти своїм фізичним і духовим розвитком в нічому не відстають від білих дітей.

525 жінок у делеґаціях на демократичній конвенції

Шікаґо. — Різнородність зайнять делеґатів на Краєву Демократичну Конвенцію виявляється теж серед жінок-делеґаток, яких число досягнуло поточного року 525. Між ними находиться пані Катерина Елкус Вайт, яка займає становище посадника в містечку Ред Банк, у стейті Ню Джерзі від 1950 р. Вона старається тепер за перевибір на нову каденцію. Попередніми часами вона брала участь у чотирьох конвенціях і раз була асистенткою пані Індії Едвардс, теперішньої містопредсідниці Краєвого Демократичного Комітету. Замітна між делеґатками пані Рубі Бирд Гарріс, з Маріон, у стейті Кензас. Вона має дозвіл летунського пілота. Інша делеґатка, д-р Мей Г. Баркер, це хіроподист з стейту Вайомінґ. Вона займалася аґітацією за еманципацію жінок ще в початках цього руху, а до Демократичної партії приступила в 1912 р. Делеґатка з Санта Фі, у стейті Ню Мексик пані Джорджія Луск, займає становище комісаря воєнних претенсій. Ніщо дивного, що на конвенції видвигнено вимогу найменувати жінку кандидаткою на становище віціпрезидента ЗДА.

Повітряна оборона далека від вистачальности

Колорадо Спрінґс. — Перші спільні канадсько-стейтські повітряні оборонні маневри, що відбуваються на Північно-Американськім континенті, вказують на другий рік існування „сторожі з гарячими гарматами" в повітрі. Цю сторожу зорганізовано негайно після вибуху Корейської війни в виді Команди Повітряної Оборони, яка має свою кватиру в Колорадо Спрінґс, в стейті Колорадо, у ЗДА. Ця кватира втримує сторожу 24 годин денно під командою Бенджаміна В. Чідло. Вона має на меті точно сторожити, які літаки прибувають до Америки або зближаються до її берегів. Теж сторожить усі рухи літаків на самому континенті і при відлеті в чужі країни. Загальне враження з маневрів таке, що така сторожа не дає стовідсоткової забезпеки Америці перед ворожим нападом.

Міжнародний Трибунал відмовився вирішувати англо-іранський нафтовий спір

Гаага, Голандія. — Міжнародний Трибунал Справедливости вирішив вчора більшістю 9 голосів проти 5, що він не має юрисдикції в англо-іранському спорі відносно націоналізації нафти, касуючи тим самим свою видану перед тим рекомендацію, щоби контроля іранської нафти була тимчасом передана знову Англо-Іранській Нафтовій Компанії. Рішення Трибуналу розвіяло британські надії дістати від найвищого міжнародного трибуналу засуд іранської націоналізації нафти. Проте, британський представник заявив, що це рішення не є апробатою націоналізації нафти, що воно винесене тільки на технічній основі і в жадному разі не припинить британських намагань в пошукуванні інших леґальних засобів для „охорони своїх прав". — Британія зокрема обстоює своє право на задержування наливних кораблів, які перевозитимуть іранську нафту та домагається від Трибуналу призначення одного арбітра, який вирішував би спори і непорозуміння в таких випадках. Інтересно, що підчас голосування в користь відкинення юрисдикції Трибуналу в англо-іранському спорі голосували члени Трибуналу із самої Англії, Ель Сальвадору, Польщі, Юґославії, Єгипту, Китаю, Уруґваю та Ірану. — Протилежної думки були судді з Франції, Бразилії, Злучених Держав, Чіле і Канади.

Овація для пані Рузвелт на демократичній конвенції

Шікаґо. — З усіх дотеперішніх промовців на Краєвій Демократичній Конвенції дістала пані Елінор Рузвелт, вдова по президенті Френклінові Д. Рузвелтові, найбільшу овацію в хвилині, коли вона появилася на естраді для виголошення промови для відповіди тим, що критикують осяги Об'єднаних Націй, у яких вона заступає Злучені Держави. Коли пані Рузвелт впровадила на естраду містопредсідниця Краєвого Демократичного Комітету, пані Індія Едвардс, вони обидві мусіли чекати 15 мінут на успокоєння делеґатів і щойно тоді пані Рузвелт прийшла до слова. Вона гостро заатакувала тих критиків, що вимагають виступлення ЗДА з О. Н., називаючи таких людей „короткозорими і себелюбними, що намагаються викривити передбачування американського народу". Вона доводила, що кошт втримання миру через О. Н. коштує кожну людину поголовно в Америці тільки 77 центів річно, а минула війна коштувала $1,708 кожну людину в цілому світі.

Ген. Айзенгавер на чолі своєї акції поставив губ. Шермана Адамса

Деневер. — Ген. Айзенгавер, як найвищий республіканський керівник кампанії за президента, визначив свого його найближчого помічника. Це — губернатор з Ню Гемширу Шерман Адамс, що буде виконувати обов'язки „шефа штабу" Айзенгавера та буде „зв'язковим старшиною" між ним і Національним Республіканським Комітетом. Ці титули не будуть Ш. Адамсові прислуговувати офіційно, — вони лише окреслюють його дійсні функції у передвиборчій діяльності республіканців. Ш. Адамс попередньо виявив великі заслуги в мобілізації симпатій республіканців біля кандидатури ген. Айзенгавера; його активність принесла бажані висліди й признання йому відповідальних функцій йде по лінії інтересів республіканської партії взагалі, з ген. Айзенгавера зокрема.

Катастрофа ракетного бомбовця

Маріянна, Фла. — Шестимоторовий стратолетний ракетний бомбовець спалахнув у повітрі на висоті 7,500 футів. Його залога з чотирьох осіб загинула. Жертвою катастрофи впало також двоє дітей, що знаходилися в тім місці, куди полетіли залишки палаючого літака. Окрім того три особи були поважно попалені й стан їхнього здоров'я дуже сумнівний. Літак належав до апаратів „B-47", що відбувають вишкіл в базі повітряних сил МекДілл, Тампа.

Польща вже має совєтську контитуцію

Варшава. — Комуно-польський Сейм ухвалив вчора одноголосно нову конституцію країни, після тільки трьох днів дебат, в яких всі промовці обмежувалися виключно до похвал нової конституції. Нова польська конституція приготована на зразок „Сталінської конституції" з 1936 року і передбачує повну совєтизацію Польщі під „опікою" московського „старшого брата".

Землетрус в Каліфорнії продовжується

Тегачапі, Каліф. — Після недавніх сильних підземних поштовхів, що спричинили великі матеріяльні шкоди й викликали паніку на всьому південному заході, злагіднені коливання землі все продовжуються. Обчислення виявляють вже шкоди на багато мільйонів долярів. Мале гірське місто Тегачапі обчислило свої шкоди на два з половиною мільйони. Уся торговельна дільниця міста лежить у руїнах. Багато осіб в різних місцевостях були поранені, — в деяких число потерпілих обраховують на 15 осіб. Великі шкоди виявлено в Лос Анджелес, хоч у цьому місті землетрус був найменший помітний. Особливо великі шкоди виявлено в тунелях та наземних шляхах. Промислові підприємства ще не можуть обчислити своїх пошкоджень, але вони сягають десятків мільйонів. Американський Червоний Хрест вислав багато своїх досвідчених діячів на місця катастрофи, які мають перебувати там доки їхня поміч буде потрібна, а це припускально продовжуватиметься до шести тижнів, доки можна буде задоволити найпекучіші потреби потерпілих від землетрусу. Вже тепер Червоний Хрест проєктує призначити 150,000 дол. на негайну поміч. Особливо потребують помочі мешканці, що лишились без даху над головою й що з них багато ночує в парках.

Кадети цивільної оборони виїздять на відвідини в чужинні краї

Вашингтон. — Більше ніж сотня кадетів повітряної цивільної оборони зібралися з цілої країни, щоб виїхати на відвідини 14 чужинних країн. Тому, що молоді у віці кільканадцяти років, вони підлягають під категорію вимінних студентів і тому їх переїзд буде облегчений.

НЕДОСТАЧА СТАЛІ СПРИЧИНИЛА ЗАКРИТТЯ ОБОРОННОГО ЗАВОДУ

Питсбурґ. — Недостача сталі із-за страйку сталеварників приневолила команду армії закрити найбільшу фабрику виробів воєнних куль і припинити в ній роботу на такий час, доки не прийде до залагоднання спору між підприємцями й робітничими організаціями. Переговори в сталевому промислі станули на мертвій точці внаслідок безкомпромісового становища юнії сталеварників, яка вимагає признання засади „замкненого заводу" для юнійних робітників. Діючий директор мобілізації, д-р Джан Р. Стілман, переводить безупинні телефонічні розмови з підприємцями й робітничою юнією, щоб довести до якогось порозуміння, одначе не має виглядів на віднову переговорів. Білий Дім дістає раз-у-раз настирливі домагання від оборонних урядовців, щоб довести до розрахунку між обидвома сторонами і пустити продукцію сталі в рух, бо інакше виникнуть великі шкоди не тільки при виробі оборонних матеріялів, але й харчових продуктів, бо не стане бляшаних коробок для консервування харчів.. Закрита фабрика куль — це завод Шевроле в Ст. Луїс, який виробляє гарматні стрільна величиною 105 мм. Там працює 2,600 робітників.

АМЕРИКАНЦІ НА ОЛІМПІЯДІ В ГЕЛЬСІНКАХ

Американські змагуни, під своїм зоряним прапором, входять на стадіон міжнародних Олімпійських Ігрищ в Гельсінках, Фінляндія, в яких бере участь понад 6,000 спортовців з багатьох країн світу, включно із Совєтським Союзом та його сателітами. Вчора, в другому дні Ігрищ, на стадіоні аж чотири рази прозвучав американський гимн, як чотири американські змагуни здобули перемогу в поодиноких ділянках спорту.

ПАПА ПРОПОНУЄ ЗАХОДИ ДЛЯ ПОЛЕГШЕННЯ УБОГОСТИ

Рим. — Папа Пій XII виступив з новими важливими пропозиціями для полегшення убожества спільними зусиллями працедавців і робітників. Проблема великого добробуту одних і великої убогости інших може бути розв'язана успішно тільки збільшенням наявного постачання дібр через поширення продукції та більш відповідним поділом прибутків, здобутих спільним зусиллям працедавців і працюючих — твердить Голова Католицької Церкви. — Працедавці і робітники однаково заінтересовані в здоровому розвитку національного господарства, отже „чому ж тоді не мало б бути справедливо віддати робітникам належну їм частину відповідальности за розвиток господарства?" — питає Папа. Для нормалізації господарства та справедливого розподілу дібр і прибутків з продукції Папа в останніх роках „намагається направити найбільш дразливе лихо, яке виплиavає із занадто механічного розподілу національних прибутків" і пропонує державу на арбітра, при чому повинна бути задержана вся законна свобода вільної приватної торгівлі. Папа додає, що низка інституцій, яких він ближче не означує, твердить, що ці інституції, досить незалежні від політичної влади, можуть стати для мас недоплачуваних і бідних робітників необхідною рекомпенсатою за лихо, зроблене їм господарськими і грошевими безпорядками. Свої міркування висловив Папа в надрукованому тепер у ватиканському органі „Оссерваторе Романо" листі до одного з провідників французького робітництва і їх вважається за найважливіші після виданої в 1931-ому році енцикліки — „Квадраґезімо Анно".

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАГРОЗЛИВИЙ ПЕРІОД

Передвиборча метушня, яку тепер переживаємо в цій країні, становить один з найважливіших розділів демократичної системи. Дві партії змагаються за владу, яку вони можуть дістати тільки від народу. Передумовою таких повновластей від народу є здобуття довір'я народу. Тому обидві партії намагаються здобути це довір'я відповідною політичною плятформою та відповідним кандидатом на найвищий уряд президента країни. Намагаючись здобути довір'я народу для себе, кожна з конкуренційних партій рівночасно намагається підірвати і послабити це довір'я до іншої партії. В цих змаганнях видвигається та критично розглядається всі можливі тільки проблеми. Звичайно, в такому процесі є багато дечого такого, що можна б назвати пропагандою і тенденцією, критика іншої партії може бути перебільшена, як і перебільшується захвалювання своєї партії, але в цих змаганнях народ має всі можливості виробити собі свою думку на поодинокі справи та їх цілість і в день виборів винести своє рішення та повірити свою долю тим, до кого він має найбільше довір'я. Це головна суть демократії.

Проте, в теперішній міжнародній ситуації цей період передвиборчої метушні, що є рівночасно своєрідним „інтерреґнум" себто „міжкоролів'ям" — кажучи клясичним терміном, становить теж серйозну загрозу для країни. На це звернув увагу перед кількома днями член сенатського комітету закордонних справ, сенатор Вілі, висловлюючи побоювання, що Совєтський Союз може хибно зрозуміти це американське „інтерреґнум", зокрема після виборів в листопаді, коли може наступити не тільки зміна осіб на найвищих постах, але й зміна партій при владі, та власне в тому часі розпочати свою пляновану і від давна приготовлювану атаку. Побоювання сенатора Вілі не є безпідставні. Совєти вже не раз дали до зрозуміння, що вони не погодяться з жадним американським урядом, за виїмком комуністичного. Сьогодні вже теж ніхто не має сумніву, що Москва приготовляється до нападу на вільні країни, щоб завоювати ввесь світ. В цих плянах набільшу перешкоду становить для неї Америка, отже передвиборчий і головно безпосередньо післявиборчий період в Злучених Державах може видаватись Кремлеві за пригожий для нападу.

Американці, виходило б, здають собі справу з такої загрози. Не зміняючи в нічому свого демократичного процесу і практик, відповідальні державні мужі і політики роблять все можливе, щоб цими практиками не створити в обороні країни прогалину, в яку міг би вдертися большевицький аґресор. Вибори — виборами і партії партіями, але оборона і безпека країни не можуть бути цим процесом навіть в найменшій мірі захитані. Тому теж сенатор Вілі рекомендує, щоби вже тепер представники республіканського кандидата на президента, ген. Двайта Айзенгавера, увійшли в контакт та порозумілись з представниками теперішнього уряду президента Трумана власне в справах оборони країни. Американська публічна опінія не тільки привітала цю пропозицію і підтримала її, але рівночасно звернула увагу на ще більший загрозливий період, який може настати після виборів та після евентуальної зміни партій при владі. Вибори відбудуться в перший вівторок листопада, тоді коли формальна зміна уряду наступає щойно в січні. Тому вже тепер рекомендується, щоби теперішній уряд, якщоб він у висліді виборів мав уступити, вже нечайно після виборів втаємничив своїх наступників в усі справи, які допомогли б винести негайне і правильне рішення на випадок національної загрози.

Немає причин сумніватися, що такі заходи будуть зроблені. Свідомість того не тільки створює панцер, за яким американський народ може спокійно і впевнено розгортати свій демократичний спосіб життя, але й рівночасно пригадує евентуальному комуністичному аґресорові, що його напад завжди зустрінеться з однаково сильною і рішучою відсіччю, без уваги на те коли, де і в яких обставинах він наступив би.

ПЕРЕБУДОВА ІМПЕРІЇ

Не будучи ніяким мовознавцем, два роки тому Сталін виступив з серією мовознавчих статтей, за які дістав титул „великого ученого". Від того часу діячі всіх без винятку галузей підсовєтської науки в своїх працях покликалися на цей виступ Сталіна, який став провідним напрямком для технічних і гуманітарних наук. Мовознавчі праці Сталіна мають тісний зв'язок з його виступом 24 травня 1945 про провідну ролю російського народу, який єдиний в час війни підтримував совєтську владу.

Цього року вся совєтська преса відзначила дворічний ювілей мовознавчої кар'єри Сталіна. „Правда" 20 червня надрукувала велику статтю В. Віноградова і Б. Серебрянікова „Питання розвитку мов народів Совєтського Союзу". Покликаючись на праці Сталіна, автори висувають потребу перебудови мов народів СССР в той спосіб, щоб наблизити їх до російської мови. Справа розглядається так, що нібито до цього часу окремі неросійські народи не мали своєї мовознавчої науки і лише праці Сталіна відкрили можливості для мовознавчої науки в СССР.

Провідним стрижнем через статтю „Правди" проходить потреба відшукування у всіх мовах спільних ознак і зведення їх до цього спільного знаменника. Спільні історичні умови розвитку мов народів СССР, твердять автори статті, витворили деякі спільні закономірності розвитку. Щоб ці спільні закономірності стали ще очевиднішими, пропонується звільнення мов (крім російської) від архаїчних і релігійних термінів. Висувається думка про взаємне збагачення мов, яка практично розглядається як збагачення російськими словами української, грузинської, узбекської і інших мов. „Правда" пише: „Засобом міжнаціонального зв'язку всіх народів нашої Батьківщини і джерелом збагачення мов народів Совєтського Союзу з'являється російська мова". А звідси висувається потреба „вірного вирішення питання про способи і принципи засвоєння різними національними мовами Сов. Союзу російської суспільно-політичної термінології і соціялістичої лексики". А для цього большевицькі русифікатори пропонують перебудувати ортографію і лексику неросійських мов так, щоб ними можна було передавати російську термінологію. Автори статті пропонують ґрунтовну зміну словарного складу мов народів СССР; вони пишуть: „Стоїть завдання теоретичного узагальнення тієї направду велетенської праці по створенню національних термінологій... Особливо настирливо висувається в теперішній час питання про спільні закономірності збагачення словарного складу мов соціялістичних націй."

Як першим етапом уніфікації мов неросійських народів пропонується „вивчення окремих груп споріднених мов, а особливо східньо-слов'янської, тюрської, угро-фінської, іранської, іберійсько-кавказької і тунгусо-манджурської."

Стаття „Правди" матиме далекойдуче значення. Вона є по суті судовим вироком, яким засуджується на цілковите знищення багатовікова культура неросійських народів. Москва повела свій наступ проти мов неросійських народів — єдиного середника (після ліквідації політичної незалежности), який зберігав національне обличчя поневолених народів.

Ще рано говорити як далеко піде і які викличе наслідки сьогоднішня мовна політика Москви. Крім від'ємного, ця політика має і позитивне значення, породжуючи протиросійські настрої, як природний процес і реакцію на перебудову совєтської імперії на засадах традиційного російського імперіялізму. На початку статті автори зазначили, що в працях Леніна і Сталіна обґрунтована політика „повної рівности і вільної співпраці націй, їх мов і культур." Прийде час, коли зловживання національними почуваннями помститься над імперіялістичною Москвою і приведе до непідробленої реалізації національної ідеї. (ЛЛ)

Світозор Драгоманов

Европейські Федералісти в боротьбі за об'єднану Европу

Ще на першому своєму Конгресі 1947 року Европейської Спілки Федералістів европейські федералісти в ухвалі в справі загальної політики заявили, що „навіть якщо Европейська Федерація могтиме об'єднати напочатку тільки частину держав Европи, то **Европейська Спілка Федералістів ніколи не визнає доконаним фактом поділ Европи на два ворожих бльоки**". Вони додали: „Розпочати зусилля збору на европейському Заході означає для Заходу уникнути ризиків стати об'єктом політики насильства, відновити таким чином частково Европі духову силу її законної незалежности і **протягнути руку народам Сходу для того, щоб вони приєдналися до вільної й мирної спільноти.**

З того часу чимало було зроблено в напрямі до створення Об'єднаної Европи.

Европейський Конґрес в Гаазі (1948), створення Европейської Дорадчої Асамблеї в Страсбурзі, Вуґільно-Сталева Спільнота, творення західно-европейської армії — такі головні кроки в цьому напрямі і Европейській Спілці Федералістів, як громадсько-політичній організації, належить почесне місце в справі об'єднання Европи.

Останній, четвертий Конґрес Европейської Спілки Федералістів, що відбувся 29-31 березня ц. р. в м. Аахені в Німеччині, — дальший крок в напрямі федералізації західної Европи.

Цей Конґрес ухвалив кілька резолюцій першорядної ваги, які матимуть безумовно великий вплив на громадянство, уряди й парляменти.

Конґрес нагадав, що на III Конґресі в листопаді 1950 року в Страсбурзі було проголошено в перший раз в Европі ідею Европейської Конституційної Асамблеї, як єдиний спосіб, що дозволяє створити в належні реченці реальну політичну владу федерального характеру.

Конґрес далі констатував з великим задоволенням, що засади, проголошені Европейською Спілкою Федералістів й поширені нею шляхом пропаґанди, ступнево були прийняті деякими европейськими і неевропейськими парляментами, організаціями й державними діячами. Він підкреслив, що сприятливі голосування переведені в італійському і німецькому парляментах, зобов'язання підтримувати ідею Европейської Федерації, підписали більше, ніж 700 членів европейських парляментів. Подібні позиції, ухвалені також Соціялістичним Рухом за Сполучені Держави Европи, а також Европейським Рухом. З другого боку маємо деклярації генерала Айзенгавера. — Це кілька свідчень правильности позицій Европейської Спілки Федералістів.

Тому Конґрес вітав Центральний Комітет минулої каденції за досягнені успіхи.

Друга резолюція — наслідок вивчення розвитку політичної ситуації за останні місяці в зв'язку з процесом европейського єднання, що нині відбувається.

Конґрес підкреслив, що совєтська нота з 11 березня 1952 р. це — спроба підірвати Европейську Федерацію. Ніякої умови, зокрема невтралізації Німеччини, не повинно на думку Конґресу ставити перед вільними виборами під міжнародним контролем. Майбутній уряд демократичної Німеччини повинен мати свободу пристати до Европейської Федерації, бо тільки в такій Федерації може бути **гарантоване вільне, незалежне, демократичне й мирне майбутнє німецького народу.**

Вступ Німеччини до Західної Федерації в жодному разі не може бути предметом торгу між Заходом і Совєтами, бо Европейська Федерація — це не воєнна машина, скерована проти будь кого, а представляє собою постійну потребу соціяльного і культурного порядку. Вона дозволить піднесення життьового рівня трудящих і встановлення соціяльної справедливости.

Конґрес тому і нині вважає потрібним знову висловити свою солідарність з народами, які нині під совєтським пануванням або під іншим режимом диктатури. Він закликає демократичні уряди Европи вимагати, щоб в цих країнах також були організовані під міжнародним контролем вільні вибори.

Щодо проєкту трактату про европейську армію, то Конґрес, знов стверджуючи потребу для Европи організувати спільно свою оборону, висловлює жаль, що проблема европейського єднання була поставлена перед громадською думкою головним чином під кутом мілітаризації. Тому Конґрес знову стверджує, що створення правдивої федеральної держави це — умова, яка одна може дозволити дійсну оборону Европи. При трактуванні проблеми Европейської Установчої Асамблеї не тільки в рямках трактату про армію, але рівнобіжно і одночасно з іншими справами, буде безболісно і без зайвої витрати часу створена демократична політична влада, керуюча і контролююча армію Европи.

Конґрес підкреслив виняткові шанси, які нині має Европа. Одначе, в міру того, як наближаємося до мети, перешкоди ростуть, спротиви організуються. Ніколи наглість і сила чину не були так потрібні, як тепер.

Конґрес тому, закликає до чину всі організації, що входять до складу Европейської Спілки Федералістів, і всіх прихильників Европейської Федерації. Він закликав їх згуртуватися перед вирішальним боєм.

Конґрес ухвалив окрему резолюцію про федералістичну активність. В цій справі він встановив таке:

1. Федерація демократичних держав Західної континентальної Европи, перше ядро Сполучених Держав всієї Европи, перестала бути простою темою пропаґанди, щоб стати головною і негайною метою европейської політики.

2. Ця мета буде досягнена тільки через термінове скликання Европейської Федеральної Установчої Асамблеї, (Конституанти), яку складатимуть представники народів, які готові федеруватися.

3. Боротьба за Установчу Асамблею, а далі за европейський Федеральний Пакт вимагає широкої мобілізації громадської думки проти націоналізмів. Останні на ділі приховують під приводами на вигляд патріотичними, або захист різних привілеїв, пов'язаних зі втриманням національних суверенітів, або бажання збільшити европейський хаос аж до знищення вольностей наших народів.

4. Ця боротьба не може бути з успіхом ведена ізольованими акціями, обмеженими національними рямками і відірваними одні від одних. Вона вимагає европейського центру дії і пропаґанди, діючого у федералістичному дусі.

5. Цей центр повинен мобілізувати і координувати можливо більше сил для спільної акції на користь Европейської Установчої Асамблеї.

Встановивши вищеподане Конґрес доручив Центральному Комітетові:

а) Зобов'язати всі національні і інтернаціональні організації Европейської Спілки Федералістів взяти участь в кампанії за Европейську Федеральну Конституанту і пов'язатися зі всіма потрібними особами і групами, готовими підтримати цю кампанію.

б) В співпраці з організаціями Европейської Спілки Федералістів розвинути дослідчу і студійну працю над конституційними формами, які, з одного боку, охороняють повновласті національних держав, і дозволяють, з другого боку, Федерації взяти на себе функції, які їй передані, зокрема щодо зовнішньої політики, військової, податкової і господарчої.

Ці дослідчі праці, інформуючи громадську думку і споріднюючи її з цими проблемами, дадуть корисні документи майбутній Европейській Федеральній Установчій Асамблеї.

в) Виробити пляни акції і пропаґанди, висуваючи на перше місце духові, соціяльні і господарські вимоги Федерації.

г) Підтримувати всіма способами рухи-члени у виконанні цих плянів і контролювати добуті наслідки. Допомагати їм стати центрами, що зосереджують всі сили демократичного настановлення й сприятливого европейській єдності. Сюди належать: організації молоді, організації робітництва і підприємців, тобто організації зацікавлені в сполученні національних економік в европейське ціле.

г) Вжити окремих заходів, щоб:

1. Реґулярно скликати (на перший раз не пізніше 3-х місяців) відповідальних працівників по справах організації і пропаґанди в середині рухів-членів Е. С. Ф.

2. Залучати до праці якнайширше і в інтересах збереження миру товариства бувших комбатантів і резистантів й встановити постійний зв'язок з ними.

3. Рішуче підтримувати всі почини щодо створення Господарчої і Суспільної Ради Европи."

Такі резолюції без сумніву епохального Конґресу Европейської Спілки Федералістів. Вони знайшли широкий відгук в усій західньо-европейській демократичній пресі. Злобні голоси з приводу Конґресу комуністичних підголосків Кремля, — найкращий доказ правдивости шляху тої Спілки.

Ще згадаю, що на Конґресі виступив з промовою французький амбасадор Франсуа-Понса, в якій висвітлив суть нової Европи, що народжується, і заслуговує особливої уваги.

В. С.

П'ятий Конгрес Ам. Українців і Народний Фонд

Ми не хотіли б, щоби в даному разі нас зрозуміли хибно. Мовляв, — раз мова про Народний Фонд, значить ясно, про що буде річ: присилайте датки. Звичайно, що оце „гасло" так само невіддільне від Народного Фонду, як від води те, що вона мокра, а від огню, що він гарячий.

Але в даному разі ми хотіли б звернути увагу на деякі моменти, зв'язані з Народним Фондом, що особливо яскаво визначились на тлі Конґресу, як і на деякі характерні особливості, яких набрав Конґрес у зв'язку з Народним Фондом.

У пресових звітах про 5-ий Конґрес ми знаходимо порівняння цього Конґресу з парляментом. Справді, своєю чисельністю, повагою, змістом і перебігом праці — Конґрес нагадував парлямент. Але що, власне, надавало Конґресові цю подібність? Як знаємо, праця парляментів полягає в тому, що вони ухвалюють законопроєкти, а головне — ухвалюють асиґнування коштів на реалізацію цих законопроєктів. Над цілою працею парляментів невидимо панує „Державна Скарбниця" і „платник", без яких уся праця парляментів була б марною забавою. Отже, 5-ий Конґрес Американських Українців відрізнявся від попередніх Конґресів, власне, тим, що його уяві теж увесь час предносилась своя „Державна Скарбниця" — Український Народний Фонд.

І коли 5-ий Конґрес ухвалював свої постанови й резолюції, то без зайвих підкреслень само собою розумілось, що на здійснення цих постанов дасть кошти — Український Народний Фонд.

Так 5-ий Конґрес „узаконив" і потвердив ролю Народного Фонду, як сучасної нашої національної скарбниці.

Ця „скарбниця" має уможливити всю працю, яку визначив „український парлямент" — 5-ий Конґрес Американських Українців.

А звідси великий і глибокий, так би мовити, „національно - державний висновок: уся свідома українська людність Америки мусить знати, що, власне, на ній лежить обов'язок щодо своєї національної скарбниці, і ніхто, тільки вони, ця людність, цей платник, дозволить чи не дозволить реалізувати ту програму, яку ухвалили його депутати.

Так, бачимо, ціле життя української спільноти в ЗД-Америки набирає упорядкованих, „суто-державницьких" форм. І лишається лише побажати, щоби ці форми наповнились реальним, повноцінним змістом.

780 делеґатів Конґресу, що роз'їхались по цілій Америці, ухваливши програму праці на 3 роки, мають завдання поінформувати про цю майбутню працю найширші кола нашої суспільности та виснити, оскільки від кожного окремого платника Національного Датку залежить реалізація усієї цієї програми... жіноцтва, інтелектуалістів,

ІТАЛІЯ ЗНОВУ ПРОПОНУЄ ЕВРОПЕЙСЬКУ УНІЮ

Рим. — Тут з поінформованих джерел заявляють, що на найближчих нарадах міністрів закордонних справ країн Пляну Шумана, які відбудуться в Парижі наступного тижня, італійський прем'єр Альчіде де Ґаспері запропонує, щоби це зібрання в справі злиття европейської вуґільної і сталевої індустрії пістьох европейських країн приготовило впродовж найближчих шістьох місяців плян створення політичного союзу тих країн, які належать до Европейської Оборонної Спільноти. З подібними плянами виступив вже раніше західно-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер.

Дмитро Галичин
Діючий заст. голови УКК.

РОЛЯ У. К. КОМІТЕТУ

Звіт з діяльности У.К.К. за час від Четвертого до П'ятого Конґресу (1949 — 1952)

(10)

—Акція та інтервенція в справі Американського Комітету для визволення народів Росії, очолюваного тепер адміралом Кірком.

Це головніші, хоча далеко не всі виступи УККомітету для оборони української справи на американському терені.

4. Міжнародна акція

Подібно, як багато виступів УККомітету на американському терені та перед американським урядом мали міжнародний характер, так само і вся міжнародна акція УККомітету у відповідній мірі зв'язана з американською репрезентацією. Український Конґресовий Комітет, репрезентуючи мільйон американців українського походження, отже групу американських громадян з окремим зацікавленням українськими проблемами та українською визвольною справою, намагався насамперед впливати на відповідну політику свого уряду у Вашинґтоні, або робити заходи для його посередництва в цих справах на міжнародному терені.

До більш безпосередньої міжнародної акції УКК треба зарахувати насамперед:

—Акцію проти народовбивства. В цій справі УККомітет був в постійному контакті з автором міжнародної конвенції проти народовбивства, проф. Лемкіном, та інтервеніював в тій справі в Об'єднаних Націях, в американському уряді у Вашинґтоні, як теж в такій або іншій формі намагався здобути міжнародну опінію для ратифікації того договору.

—Делеґація УКК вела відповідну акцію під час сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в Ню Йорку в 1950 році. Передано відповідний меморіял в справі визвольних змагань України та поширено друковані „Факти про Україну".

—Внесено меморіял до ОН в справі міжнародної оборони скитальців.

—Пороблено заходи для наладнання жидівсько-українських відносин та для створення окремої Комісії, що займалися б цими справами.

—Ще в 1950 році подано відповідний матеріял та роблено заходи в справі участи українців в Комітеті Вільної Европи, в справах української радіогодини в передачах того Комітету, в справах української участи в европейському університеті, стипендій журналістам і т. п.

—УККомітет був зарекомендував українських представників до участи в Інтернаціональному Конґресі Вільної Культури в Берліні, однак не з вини УКК цих представників не було.

—УКК дав можливість українцям взяти участь в Міжнародному Студентському Конґресі в 1951 році, уділивши відповідну дотацію для ЦЕСУС-у.

—Фінансовою допомогою УКК вможливив представникові Українського Вільного Університету, проф. Янову, взяти участь в Міжнародному з'їзді Психологів в Стокгольмі.

—Невелика допомога для рідного села швайцарського президента Мота здобула або закріпила швайцарські симпатії до українців, про що свідчили подяки з цього приводу.

—Такі ж симпатії для українців здобував УККомітет своїми принагідними виступами, листами та іншими акціями у відношенні до поодиноких осіб (лист співчуття з приводу смерти сен. Ванденберґа), американських або закордонних представництв.

5. Пропаґанда української визвольної справи

Крім згаданих вже маніфестацій, конференцій, інтервенцій та інших акцій, УККомітет в звітовому часі мав ще один успішний засіб пропаґанди та популяризації української визвольної справи, а саме — заходами для втягнення до Конґресових Рекордів корисних для тої справи виступів і опісля масовим поширюванням відбиток з тих Рекордів. Слова, що лунали в обороні української справи в Конґресі Злучених Держав, отже на цьому найбільш авторитетному форумі, мали окреме значення і окрему вартість для українських визвольних змагань. І так:

—В місяці жовтні 1950 р. замовлено та поширено по цілому світі 40,000 відбиток з Конґресового Рекорду свідчення проф. Лева Добрянського, голови УКК, в справі народовбивства. Свідчення внесено до Рекорду на пропозицію сенатора Герберта Лімена з Ню Йорку та під заголовком: „Совєтська Росія на наших очах винищує 40-мільйонову Українську Націю".

—Розіслано 50,000 відбиток з Конґресового Рекорду (38 тисяч в Америці і 12 тисяч поза Америкою) внесену до Рекорду сенатором Александром Смитом з Ню Джерзі дня 17-го січня 1951-го року доповідь проф. Лева Добрянського про Українську Повстанську Армію з приводу героїчної смерти її командира ген. Чупринки. До цеї доповіді, затитулованої „Тактика — але не стратегія свободи", сенатор Александер Смит з Ню Джерзі додав свої завваги, підкреслюючи: „Всі, що вірять в свободу, понесли втрату, як ген. Тарас Чупринка, командант все ще дуже активної Української Повстанської Армії, поляг в битві з російськими військами МВД в дні 5-го березня 1950 р. в Україні". „Нарід Америки — твердить в своїх заввагах сен. Смит — та інші народи можуть бути тільки надхнені героїзмом тих борців за волю за залізною заслоною, для яких немає миру".

—Замовлено і поширено 25,000 відбиток внесених до Конґресового Рекорду сенатором Вільямом Нолендом з Каліфорнії свідчень проф. Лева Добрянського перед конґресовими комісіями закордонних справ і збройних сил 20-го лютого 1951 р. в справі необхідности американської участи в організації европейської оборони.

—Розіслано 25,000 відбиток з Конґресового Рекорду резолюції конґресмена Чарлза Керстена з Висконсин з 9-го травня 1951 р. Резолюція Керстена, поміщена під багатомовним заголовком: „100 мільйонів не-росіян в Совєтському Союзі це наші природні союзники", належать до найзамітніших американських виступів проти російського імперіялізму. В ній окремо сказано, що 40 мільйонів українського народу та інші поневолені Москвою народи, які становлять більше ніж половину населення Совєтського Союзу невпинно борються за волю. Окремо згадано там про український підпільний рух. В заключенні Керстен закликає американські законодавчі палати та американський уряд до активної моральної, політичної і матеріяльної допомоги поневоленим Москвою народам в їх боротьбі проти комуністичної загрози та російського імперіялізму.

—Таку саму кількість — 25,000 відбиток з Конґресового рекорду розіслано з втягненої там на пропозицію конґресмена Керстена промови проф. Лева Добрянського на зібранні Все-Американської Конференції для поборювання комунізму в дні 15-го грудня 1950 р. в Мілвокі, Віск. Промова затитулована: „Протисовєтська підпільна боротьба; боротьба неросіян проти совєтського російського імперіялізму".

—25,000 відбиток з Конґресового Рекорду розіслано теж з внесеної там сенатором Смитом промови проф. Л. Добрянського на антикомуністичній українській маніфестації в Ню Йорку в листопаді 1951-го року. Промова вписана до Рекорду під заголовком: „Дороговказ для американського реалізму у відношенні до Росії". В своїх вступних заввагах, сен. Смит додав, що ця промова містить знамениту аналізу совєтських імперіялістичних зазіхань та відносин між Росією і поневоленими нею не-російськими народами Совєтського Союзу.

—Поширено 50,000 відбиток з втягненої до Конґресового Рекорду на внесок конґресмена Джеймса Морфі з Ню Йорку в дні 4-го березня 1952, промови члена урядової Комісії для Переміщених Осіб у Вашинґтоні, Едварда О'Коннора на великій маніфестації у Филаделфії в дні 10-го лютого 1952 р. Промова вписана в Рекорді під заголовком „Єдність в американській боротьбі за правду". Конґресмен Морфі в своїх заввагах окремо підкреслив твердження комішенера О'Коннора про важливість очолюваної українцями боротьби поневолених Москвою народів проти комуністичної загрози та російського імперіялізму.

(Продовження буде)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ПОМІЧ" „СТАРШОГО БРАТА" ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТИ

„На керівну партійну і совєтську роботу в область було направлено вищестоячими органами 116 чоловік, а також 726 спеціялістів промисловости і транспорту, 686 спеціялістів сільського господарства, 1439 вчителів, 117 наукових працівників", як подає „Рад. Укр." 11 червня в репортажі про пленум львівського обкому КП(б)У.

В цьому ж репортажі подається, що „львівська область в цьому році порівняно з іншими областями, гірше провадила посівні роботи... в новозорганізований Ленінський район Львова, де зосереджені найбільше вузи і наукові, мистецькі заклади, секретарями райкому партії були післані недостойні керівники, яких згодом довелося знімати... на пленумі були викриті значні недоліки також у справі добору і виховання кадрів вчителів та викладачів вузів. Серед 128 викладачів катедр суспільних наук вузів Львова немає жадного професора або доктора наук, більшість їх немає наукового ступеня".

„ЛІКАР НЕ ЗНАЄ ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я ХВОРОГО",

таке останнє „досягнення" „передової совєтської медичної науки", як довідуємося з комунікату про „республіканську нараду працівників охорони здоров'я", що днями відбулась в Києві („Рад. Укр." 12 червня). З комунікату довідуємось, що в системі совєтської медицини по зразку колхозного „укрупнення" відбулось „укрупнення також лікарень і медичних закладів. Про ці „крупні" (великі — ред.) лікарні репортаж пише: „Особливо багато хиб у великих лікарнях. В них головний лікар не завжди знає всіх лікуючих лікарів, не встигає стежити за їх ростом і вдосконаленням, він не знає про стан здоров'я кожного хворого".

Особливий наголос в праці медично-лікувальної системи покладається на „контакт в роботі лікарів з партійними і профспілковими організаціями... нами взяті на облік всі працюючі на будові (Каховського каналу і станції — ред.), які потрібують дієтичного харчування і санаторно-курортного лікування...". Як бачимо, начальник медико-санітарної частини будівництва Каховської Гідроелектростанції, Українцев, слова якого тут цитували, дав факт, що на будівництві працюють люди, „потрібують дієтичного харчування і санаторно-курортного лікування", цебто люди тяжко хворі і не здібні до тяжких земляних робіт, є цілком нормальним і звичайним. Совєтська медична система має ціллю не лікувальну поміч людині, а підтримання працездатности „робочої сили".

ЯК ЖИВУТЬ ВЧЕНІ НА УКРАЇНІ?

Бюро Кіровоградського обкому, розглянувши питання про „побутові умови вчителів", каже: „за останні роки в області споруджено лише 39 будинків для вчителів замісць передбачених пляном 929".

„ДРОГОБИЧЧИНА ВІДСТАЄ З ОБРОБІТКОМ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ",

пише кореспондент „Радян. Укр.". „Можна назвати чимало й інших колхозів, де зразковим доглядом за посівами забезпечують багатий врожай. Але в цілому по області стан з обробітком бурякових плянтацій незадовільний... Основна причина затримки з обробітком плянтацій — погана організація праці в бригадах і ланках, низька трудова дисципліна, формальне ставлення до своїх зобов'язань. Норм виробітку багато колхозників не виконують".

„КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ НА ОДНОМУ З ОСТАННІХ МІСЦЬ В РЕПУБЛИЦІ",

каже „Рад. Укр." 13 червня, критикуючи роботу обласної газети „Київська Правда": „Редакція „Київської Правди" не помітила вчасно тривожного явища: деякі передові райони області почали відставати. У проведені багатьох найважливіших сільсько-господарських робіт Київська область на одному з останніх місць в республіці".

НА ЛАНАХ УКРАЇНИ БУЯЮТЬ БУР'ЯНИ,

каже кореспонденція з Миколаївської области: „Область успішніше, ніж торік, провела сівбу, краще обробляє посіви і готується до збирання врожаю та хлібозаготівель. Проте, в окремих районах ці роботи недопустимо затягаються. Досі не посіяні овочеві культури на площі понад 1000 гектарів („Рад. Укр." з 22 червня). В колхозах Вознесенького, Веселенівського, Снігурівського та Привільнянського районів не завершена сівба рижу. В багатьох районах посіви заростають бур'янами. У Вознесенському та Баштанському районах досі не проведений перший обробіток кукурудзи, в Казанківському районі затягли шарування і проривання цукрових буряків...

Проте, кореспондент газети пише, що „на колхозних і радгоспних полях дозрівають чудові хліба. Води на врожай зернових культур кращі, ніж у всі післявоєнні роки..."

„КОЛХОЗНИЦІ ПРАЦЮЮТЬ БЕЗ НАПРУЖЕННЯ І НЕ ЦІЛИЙ СВІТЛОВИЙ ДЕНЬ",

так пише кореспондент „Рад. Укр." в числі з 22 червня з Одещини, вияснюючи причини не виконання пляну обробітку бавовника в Біляївському районі. Як бачимо від колхозниць „по сталінському статуту" „світлого, заможного і щасливого життя" вимагається працювати „цілий світловий день і з напруженням", бо інакше: „Багато колхозниць не виконують денних норм, бо працюють без напруження і не цілий світловий день".

Як стати громадянином Канади

Нові імігранти нераз звертаються до часописів із запитом: Які є основні приписи щодо набування канадійського громадянства? Необзнайомленість з тутешньою урядовою термінологією нераз стає причиною серйозних помилок у цьому ділі, тому не від речі буде коротко з'ясувати цілість тих приписів.

Потрібно зробити десять основних кроків у напрямі набуття канадійського громадянства. Ось вони:

Перший крок: Бажаючий стати громадянином Канади мусить бути поселенцем у Канаді, тобто особою, яку допущено до Канади на постійний побут.

Другий крок: Кандидат на громадянина Канади є обов'язаний виповнити тзв. Декларацію Інтенції, в якій заявляє своє бажання стати канадійським громадянином. Цю заяву підписуєте в приявності судового урядовця того судового дистрикту, в якому живете. До речі, це чисто формальна заява, що її має право скласти кожний поселенець у Канаді навіть зараз після прибуття до Канади оскільки в тому часі вже має 18 років. Такої заяви не потребують складати чоловіки згл. жінки канадійських громадян, якщо вони вже перебувають у Канаді. Всі інші поселенці мусять внести її до суду не пізніше як один рік перед внесенням властивого подання на громадянство. Якщо не дотримати того приписаного проміжку часу, то суд згодом може не признати властивого подання.

Третій крок: Кандидат на громадянина Канади повинен перебувати (тут) п'ять років, однак той побут не мусить бути безперервним. Зате продовж останнього року перед датою внесення властивого подання на громадянство внескодавець повинен перебувати постійно в Канаді, тобто не виїжджати поза її кордони. Виняток від цього правила: від чоловіків згл. жінок канадійських громадян, які живуть у Канаді, та від чужинців, які служили в канадійських збройних силах під час війни, не вимагається п'ятилітнього перебування в Канаді; їм вистачає однорічний постійний побут безпосередньо перед внесенням аплікації на громадянство.

Четвертий крок: Кандидат на канадійського громадянина повинен визначатися добрим характером і щодо цього суд мусить впевнитися.

П'ятий крок: Кандидат на громадянина повинен виказатися достаточним знанням англійської або французької мови. Тієї вимоги не ставлять тільки до чужинців, які живуть у Канаді 20 років.

Шостий крок: З черги він повинен виказатися задовільним знанням обов'язків і прав канадійського громадянина.

Сьомий крок: Кандидат на канадійського громадянина повинен впевнити суд про свою щиру інтенцію жити постійно в Канаді.

Восьмий крок: Якщо виповнено вимоги, поставлені під чч. 1, 2 і 3, тоді треба внести до судового дистрикту, на терені якого перебуваєте, аплікацію на отримання громадянства. Внескодавець повинен мати закінчених 21 років життя.

Дев'ятий крок: Після внесення подання на громадянство і прийняття її судом, внескодавця покличуть до суду на короткий іспит, щоб ствердити, чи він справді відповідає вимогам як під 4, 5, 6 і 7. Згодом аплікацію на громадянство мають одобрити судові чинники та міністер громадянства й іміграції.

Десятий крок: Останнім кроком у набуванні канадійського громадянства є складення присяги в суді на вірність Її Величності Королеві. При тому аплікант підписує заяву про зречення усякого чужого (неканадійського) громадянства. Після отримання виказки канадійського громадянства, кандидат стає вже повноправним громадянином Канади, з такими ж правами й обов'язками як і ті всі, що народилися в цій країні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Союзовець Кандидатом.

На яких 400 кандидатів з обох політичних партій в нашому місті, Дітройт, яких імена появляться на бальоті в надходячих правиборах, дня 5 серпня, знаходимо заледве ім'я одного українця. Цим українським кандидатом є Іван Бек, який старається ввійти до стейтової леґіслятури.

Дітройт мав вже наглядний доказ того, яку практичну вартість має громада, коли її член чи членкиня, займають якийсь уряд в американському світі. Прикладом нехай послужить Маруся Е. Бек, сестра Івана Бека, радна міста Дітройт, часто — діючий посадник цього мільйонового міста. Вона не тільки принесла нашій громаді велику славу, але активно помагала де тільки треба було, часто знаходячи розв'язку у безвихідній ситуації.

Іван Бек

Ось тому українська громада Дітройт повинна кинути всі свої сили в цю кампанію. Вона повинна показати іншим національним групам, які вже належно використали це американське політичне життя успішно для себе, що й українська громада дозріла політично, що й вона свідома своїх серйозних завдань в таких моментах.

Кандидат Іван Бек — це заслужений український діяч на різних ділянках національного життя. Це визначна постать в американському житті, що вміло та завзято керував протягом довгих років всякими кампаніями, доки не сталось чудо: вибрано першу жінку до міської ради, а нею була українка. Тепер Дітройт міг би знову почванитись успіхом, що оце, перший раз в історії нашого міста, українець став членом стейтової леґіслятури.

Шанси нашого кандидата є добрі, бо дві найбільші робітничі юнії, Американська Федерація Праці та Конгрес Індустріяльної Організації вже індорсували кандидатуру нашого земляка. Українцям також треба спішитись, бо час короткий!

Антін Микитюк.

Ню Йорк, Н. Й.

Братство „Броди".

Дня 15 червня б. р. відбулися основуючі збори „Братства допомоги українським воякам - інвалідам 2-гої світової війни" в м. Ню Йорку, на яких принято чартер для інкорпорації.

На терені ЗДА існує вже кілька Братств кол. вояків 1. укр. дивізії, які ставлять собі за ціль плекати традиції Української Зброї. Наша ініціятивна група поставила собі ширшу ціль, наголошуючи в першу чергу допомогу інвалідам, які залишились в Німеччині без будь-якої матеріяльної піддержки. Для організації цеї допомоги наше Б-во рішило притягнути ширший круг українського суспільства, сини і кревні якого йшли в чужій уніформі рятувати Батьківщину і свій Нарід так, як диктувала реальна дійсність. Першими в цій допомозі повинні бути колишні дивізійники, товариші по зброї.

Засягнувши порад у американсько-українських правників, які працюють на суспільно-гром. полі УКК, статутова комісія ініціятивної групи опрацювала чартер, деклеративна частина якого каже:

— „Братство ставить собі за ціль давати матеріяльну допомогу українським воєнним інвалідам 2-ої світової війни та їх родинам, які залишились безпомічними".

— „Членом Братства може бути кожна особа українського походження, яка вірить в демократичні принципи і є противна діялектиці Маркса й російському імперіялізмові, яка ділом доказала свою відданість ідеї незалежної, суверенної української Держави".

В продовження чартеру комісія опрацювала внутрішній статут (реґулямін) Братства, який реґулює внутрішнє життя організації.

Після майже 5-ти місячної підготовчої праці основуючі збори оформили свої правлячі органи в такому складі:

Голова Братства „Броди": полк. Роман Долинський, члени Управи: інж. Хухра, заст. голови, П. Шуган, секр. пор. Кульчицький, скарбник, Зарицький, культ-освітній та пресовий референт, Яремчук, господ. референт, проф. С. Сендецький, як вільний член. Обов'язки референта Фонду інвалідів покладено на інж. Хухру.

Контрольна Комісія обрана в складі: Голова інж. В. Богачевський, члени: Стефанюк та мгр. Л. Стеткевич, заст. Мокрівський.

Основуючі збори відкрив голова підгот. комісії пполк. Р. Долинський, на пропозицію якого збори вшанували пам'ять св. п. колишнього Начального Вождя Укр. Гал. Армії та командуючого Армією УНР Генерала Омеляновича-Павленко.

Після глибокої і ділової дискусії збори затвердили працю та заходи підготовчої комісії а також схвалили напрямні праці Братства, які в основному зводяться до слідуючого:

1. Братство „Броди" закликає всі існуючі на терені Братства кол. дивізійників перейти на леґалізацію (інкорпорацію), бо лише таким чином можна оказати реальну поміч нашим інвалідам та їх родинам, які цеї помочі дуже потребують та можуть її одержати лише таким шляхом.

2. Цей шлях є найкращим в напрямку плекання традиції Української Зброї, якій вони посвятили своє життя і здоров'я.

3. Братство деклярує свою тісну співпрацю з Гол. Управою Б-тва кол. вояків 1. Української Дивізії, оказуватиме моральну і матеріяльну підтримку в межах свого чартеру та, головним чином, співпрацюватиме в ділі допомогової акції інвалідам.,

4. Братство співпрацюватиме зі всіми українськими комбатантськими організаціями на терені ЗДА (амер.-укр. ветеранські організації, Б-ва У. С. С., УПА, Запор. ім. П. Болбочана та ОбВУА), поскільки це не буде йти в розріз з нашим статутом та загальнонаціональними інтересами консолідації та координації всіх українських сил.

Основуючі збори схвалили приступлення Братства до У. К. К., Комітету об'єднаних громадянських організацій м. Ню Йорку та ЗУАДК-у, застерігаючи, що Б-тво аж ніяк не уявляє собою якоїсь допомогової організації загального характеру, а лише є товариством специфічного порядку, що свою діяльність в допомоговому напрямку повсякчасно узгіднюватиме зі ЗУДАК-ом, покликаним спеціяльно на терені ЗДА для гуманітарно-допомогової акції серед українців, розкиданих по цілому світі.

Накінець збори рішили привітати всі братні українські організації подібного характеру та запросити їх до спільної співпраці для одної спільної мети.

М. Беркут.

ЗУАДК В ЕВРОПІ

ПРАЦЯ РЕФЕРЕНТУРИ „МАТИ Й ДИТИНА" ПРИ ЗУАДК-У В НІМЕЧЧИНІ ЗА ТРАВЕНЬ І ЧЕРВЕНЬ 1952.

У зв'язку з закінченням переселенчої акції, перед ЗУАДК-ом на Европу повстала нова програма діяльности.

Тепер, коли німецька влада перебрала табори для ДП і встановила свою опіку, поставивши в однакові умови всіх, хворих і здоровкх, інвалідів і старших віком лідей, дітей, сиріт, півсиріт і дітей багаточисельних родин, ЗУАДК має новий етап в своїй праці, а саме:

Взяти на облік всі перераховані вище категорії людей і в силу своїх можливостей приділяти їм диференціовану допомогу.

Спеціяльно для поглибленого вивчення обставин і життя українських дітей на еміґрації, при ЗУАДК-у 23. 4. 52. створено референтуру „Мати й Дитина". Центральним завданням цієї референтури є опіка над дітьми-сиротами, півсиротами без батька і більших родин та виявлення серед цих категорій тих дітей, які з тої чи іншої причини позбавлені матеріяльної а також моральної опіки. Для успішного виконання цих завдань референтура тісно пов'язує плян своєї праці з Головною Управою ОУЖ в Німеччині. Акція „Мати й Дитина" при ЗУАДК-у провадить свою працю в порозумінні з українськими громадськими установами як ЦПУЕН і УСХС, а в разі потреби звертається до німецького Крайсюґентамту.

В пляні практичного здійснення вищепоставлених завдань на найближчий час є виявити на терені Німеччини дітей повних сиріт, півсиріт, дітей без батька і дітей багаточисельних родин.

Після вивчення саме цих груп, яким бракує правної, моральної або матеріяльної опіки; іншими словами — виявити дітей занедбаних. З різних сторін вивчати обставини цих дітей, їхні фізичні й моральні умови.

Мета цієї праці — зібрати найдосконаліші матеріяли про стан і потреби цих дітей, щоб приділити одним матеріяльну допомогу, другим подати правний захист, третім культурну або моральну опіку.

Важливим моментом є те, що на основі цих матеріялів ЗУАДК має цілковите право домагатися перед німецькими урядовими чинниками а також українськими харитативними установами за океаном і тут в Европі належної підтримки.

Референтура „Мати й Дитина" приділяє максимум уваги для здійснення цих завдань і тому надає надзвичайної ваги виїздам в терен, де ще збереглися українські табори, або більші чи менші українські оселі. Розуміється, що навіть звичайне охоплення реєстраційними листами таких категорій дітей на місцях провадиться не з уст другої чи третьої особи, а лише у хаті, щоб ту дитину бачити, говорити з нею, детально ознайомитися з її безпосереднім оточенням. З різних сторін вивчати обставини тих дітей. Зажадати інформації про них у їх сусідів, приятелів, а також застановлятись над громадською опінією про них. В тих випадках, де дитину треба ізолювати від розкладаючих її умов, щоб врятувати її, як людину, забезпечивши нормальні обставини для росту і виховання, старатися про відповідний дитячий заклад (дитячий сиротинець). Він мавби бути для круглих сиріт, яких хоч і невелика кількість, але все ж вони є, а з ходом часу можуть ще й ще бути, як і є півсироти, діти багаточисельних родин, яким батьки не годні дати ради. Дуже бажано було б мати вигляди саме на український дитячий сиротинець, де виховання дитини могло б зберегти її і як українську істоту зі своєю релігією, рідною мовою, своїми звичаями. В разі, якби плян створення українського дитячого сиротинця був безнадійним до здійснення, старатись приміщувати бездомних дітей до німецьких Кіндергаймів, де принаймні буде збережено дитину фізично.

Для врятовання таких дітей, що ними ніхто не опікується, старатись також про індивідуальні адопції серед українських родин в Німеччині і в Австрії.

Щоб постійно тримати зв'язок з родичами, де живуть сироти, півсироти й інші, а особливо занедбані діти, на місцях організувати жіночі опікунчі комітети. Розуміється, це робити в цілковитім порозумінні і тісній співпраці з ОУЖ і її делеґатурами в теренах.

На протязі травня і червня 1952 р. керівник референтури „Мати й Дитина" відвідав такі українські табори й оселі в Німеччині: Шляйсгайм (кілька разів), Фельдафінґ, Мозах, Амберґ, Реґенсбурґ, Ляндсгут, Пляттінґ, Деґґендорф, Розенгайм, Валька, Інґольштадт (два рази), Дешінґ, Нойбурґ, Новий Ульм, Ділінґен, Шонґав, Мемінґен. В цих таборах вдалося дослідити 156 дітей. Встановлено на 1 липня 1952 р. на терені Баварії такі категорії дітей: повних сиріт 7, півсиріт 41, без батька 78 та дітей занедбаних, калічок, дітей чисельних родин і ін. 30. На всіх цих дітей є зараз докладно виповнені запитники.

Відзначаючи загальні спостереження щодо стану українського доросту, треба констатувати, що діти здебільшого мають незадовільне харчування. Бракує їм взуття і одягу, отже бракує необхідних потреб для нормальної екзистенції. Неговорячи вже про забавки, книжечки, культурні розваги, школи, дитячі садки, бібліотеки чи може і про дитячий театр, як про важні чинники в справі виховування мабутної людини.

Найдошкульніше даються взнаки релігійне й культурне занедбання підростаючого українського юнацтва, правду сказати, подекуди аж здичавіння.

Не можна також оминути, щоб не відзначити, що вище вказане явище цілком характеризує і культурний рівень української матері, що ніби як політична еміґрантка живе зараз в Німеччині. Отже в масовому явищі дітей виховує непривабливa, жахлива, розкладаюча стихія таборової вулиці, а протиставлення цьому в родинах не забезпечено з причини дуже низького релігійного, культурного, національно-свідомого і морального рівня матерей.

Ні ЗУАДК, ні ЦПУЕН не в силі на ті незначні засоби, якими розпоряджають, забезпечити хоч сяку-таку виховавчо-шкільну мережу.

В своїй практичній праці референтура „Мати й Дитина" при ЗУАДК-у на Европу в Мюнхені ставить в своєму плані робити тісний контакт з Централею ОУЖ на Німеччину, допомагаючи їй інформаціями з терену та участю у самій праці ОУЖ.

Подаючи це до відома нашого громадянства, прохаємо висилати усі пожертви на допомогу негайно до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P.O. Box 1661, Phila. 5, Pa. USA

Зі Спорту

УСК „ОРЛИК"—КЛІВЛЕНД у сезонах 1951-52

„Два рази писалося в „Свободі", що УСК „Орлик" — Клівленд (існує, як автономна одиниця, при місцевому відділі ООЧСУ) здобув у мин. році чашу. Щоб ніхто не подумав, що йшлося про „фестинову" чашу (таку, за перемогу на фестині-пікніку, „Орлик" здобув 1950 р., в Вермільйон, Огайо) — тут же стверджуємо: цим разом наша дружина здобула **чашу стейту Огайо.** Ащо мин. року в стейті не було ніяких інших гор за першенство, то, разом з чашею, українці здобули і звання **чемпіона стейту** за весняний сезон 1951. Після перемоги над Лорейном 4 : 3 і Грінгатом 3 : 2, „Орлик", у фіналі здистансував Кентон 2 : 1, 1 : 5 і 3 : 0.

До осінньої рунди за чемпіонат стейту „Орлик" виступив в ослабленому складі. В сумі здобуто 7 : 7 пунктів (на грищі 8 : 6, проте вислід 1 : 1, з лідером — Менсфілдом, ліґа зарахувала як поразку українців 0 : 1).

На весну цього року, „Орлик" вислав у бій за першенства дві дружини: старшу („А") і доріст („Б"). Обидві, очевидно, в тій самій клясі, бо є в нас тільки одна. В висліді, юніори здобули тільки три пункти (1 : 1 з Амерікен Скру і воковер 3 : 0 зо школами), що дало їм передостаннє місце в табелі). Рівнож воковерами жила й перша дружина (суперники часто не з'являлися на грищі). Ось висліди „Орлика А": Менсфілд 0 : 5, Амерікен Скру 1 : 1, Йонґставн 3 : 0, Бартунек 3 : 0, Шкоти 3 : 0, „Орлик „Б" 4 : 3. Разом, репрезентаційна дружина, в обох рундах, здобула, з 18 пунктами й 30 : 18 воротами, третє місце в стейті Огайо за 1951-52 футб. рік. Першим вийшов Менсфілд, другим — Йонґставн.

А потім прийшла чаша. Змагуни завзято тренували, доповнено склад — виглядало, що знову „чаша — наша". Перші змагання, проти першуна стейту, в Менсфілді, подавали найкращі надії: після 90 хвилин (2 : 2), українці, в „овертаймі" здобули треті ворота. Дослівно в останніх хвилинах нещасна рука Гіщинського (з нападу вернувся боронити своїх воріт) перекреслила заслужену українську перемогу.

Так, чи так, перемога мусіла прийти за тиждень, в повторених змаганнях, у Клівленді. Але тоді вийшла інша історія (чи в нас може бути без історії?!): більшість змагунів прогуляла всю ніч — і на грищі не могли на ногах держатись. Очевидно, змагання програно (0 : 2), найкраща дружина стейту відпала від дальших ігор. Тепер, на вакаціях, невсипущі кавалери мають доволі часу застановитися над справою і рішитися: забава (вечорниці) в суботу — або футбольні змагання в неділю. Бо одне з другим не згоджується. Головно тоді, коли хтось береться репрезентувати українське ім'я. в Америці.

оНо

СПРОСТУВАННЯ

1) В статті про „Дитячий параліч", поміщеній в ч. 190 має бути „мілімікронів" замість міліметрів.

2) До фейлетону „Замішанці", автор, д-р Ю. Налисник додає таке:

о. Василь Опарівський, уроженець села Бонарівка згинув трагічно з початком 1919 року як капелян У. Г. Армії в групі ген. Кравса від розриву ручної гранати, якою нерозважно маніпулював, а не що його зліквідували поляки, окупуючи Лемківщину, та що вдову по нім вчительку в селі Завада біля Петрушеволі замордувала у звірський спосіб польська боївка з весною 1944 року.

Ропу у селі Ванівка почали добувати не 15 літ тому, а 75 літ, а скали в селі Чорноріки звали люди не Предками, а „Прядками".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

ТВОРІМО ДИТЯЧІ САДКИ!

Обставини, в яких опинилася нова іміґрація в ЗДА, вимагають заробіткової праці від усіх членів родини — в тому числі теж від жінки-матері. В тій ситуації виростає до великої проблеми питання: Що робити з дітьми?

Існують труднощі із старшими дітьми-школярами, особливо у вакаційний час. Бігають вони по вулицях без догляду, роблять ,що хотять і вчаться всьому тому, що дає їм вулиця. Лише раз або двічі вдень пригадують собі хату, коли захочеться їсти. І тоді забіжать на хвилину, споживають, що залишила мама, і біжать далі.. Та більший клопіт з малими дітьми у віці від 2ох, 3-ох років до 6-ти. Така дитина не дасть собі сама ради, їй таки потрібна опіка, а тут мама таки мусить іти на роботу..

І ведуть тих маленьких дітей матері до якоїсь старшої жінки.. Не задумуються над тим, як буде виховуватись дитина. Вони просто раді, що знайшли „опіку" і їх мале дитя не вибіжить на вулицю під авто і дадуть йому поїсти. А про виховання дитини не думають. Не питають, чи дитина вчиться доброго у цей час, чи вчиться своєї мови, чи має відповідний нагляд. „Мале навчиться ще потім" — оправдуються або таки кажуть: „А що нам діяти, де дати дитину?"

На допомогу в цій ситуації приходять дитячі садки. Тільки в українському дитячому садочку, де українська дитина перебуває цілий день в гурті своїх однолітків, де вчиться під виховним доглядом своєї мови і гарної поведінки, де звикає до співжиття з іншими дітьми і виробляє в собі почуття дружби, де дитину не лише пильнують, щоб не пішла на вулицю, або щоб не була голодна, але де її теж виховують в повному розумінні цього слова фахові виховательниці, — українська дитина знаходить ту опіку і той захист, якого їй в цьому віці потрібно. Тут її навчать бути охайною, ввічливою, зарадною, тут вона навикне до дружби і до пошани старших, тут вона збагатить свою мову, тут вона почує про землю своїх батьків — Україну, навчиться починати всяке діло з Богом, навчиться молитви і навчиться всього добра і краси.

В садочку і смачніше їсть дитина, бо має товариство і не має причини вередувати. В садочку заведений цілоденний порядок: діти їдять у свій час, відпочивають в час і бавляться та й учаться в час..

Наша українська громада ще не вповні розуміє дошкільне виховання дитини і тому не дає повної уваги садочкам. У такому великому скупченні українців, як Филаделфія є лише три маленькі садочки.

Тому треба радуватись, що ЗУАДК відкриває вже 28 липня зразковий дитячий садок у нововідновленому власному будинку при 866 Н. Сьомій вулиці, де наша дітвора матиме повну опіку і гарне виховання під проводом фахових виховниць.

В. Ш.

ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС! ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

БЛ. П. ОЛЬГИ БАЧИНСЬКОЇ

визначої громадянки, кооператорки і директорки „Маслосоюзу" у Львові відправиться

ПАНАХИДА

в церкві св. Юрія, при 7-ій вулиці в Ню Йорку, ДНЯ 27. ЛИПНЯ Ц. Р. О ГОД. 12:45 ПОПОЛ.

Після Панахиди відбудуться в домівці „Провидіння" при 6-ій вул. ч. 226 ЖАЛІБНІ СХОДИНИ присвячені спогадам про Покійну.

Кооператорів і Знайомих Покійної просимо взяти участь у Панахиді і Сходинах.

Братство Маслосоюзників в США.
Товариство Українських Кооператорів в Ню Йорку.

Посмертні Згадки

ІВАН ГАВРИЛКО, довголітній член Бр. св. О. Николая, від. 104 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж., помер 18. липня 1952, проживши 94 роки. Вступив до Союзу 1903 р. Походив зі села Огерці, пов. Ліско, Україна. Полишив в смутку 4 дочки і 2 сини, всі подружені. Похорон відбувся 21. липня з дому жалоби до гр.-кат. церкви при участи родини, членів і знайомих, на гр.-катол. цвинтар. — В. Й. П.!
М. Зельвак, секр.

МИХАЙЛО ФИЦУЛА, член від. 3 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж., помер 26. червня 1952 р. Походив зі села Посада Яслиська, пов. Сянік. Полишив у смутку жену Марію, сина Івана, дві дочки, зятів і 5. внуків. Похорон відбувся при участи членів відділу, родини і знайомих. — В. Й. П.!

ІВАН ПАЧКОВСЬКИЙ, довголітній член Тов. Запорозька Січ, від. 325 У. Н. Союзу в Бруклин, Н. Й., упокоївся 11. липня 1952 р., проживши 55 років. Покійний родився в селі Тирове, повіт Жовква. Був тихої вдачі і жертвував щиро на добрі цілі. Похорон відбувся 14. липня від похоронного заведення до церкви, а відтак на цвинтар св. Івана на Маспет. Покійний лишив жену Марію, сина і дочку у великім смутку. — В. Й. П.!
П. Малицький, секр.

Дня 19. червня 1952 р. помер наглою смертю, наслідком соняшного удару, в часі виконування важкої праці в Вілмінґтон, Дел., б. проф. Станиславівської гімназії, пор.-арт. У.Г.А.

проф. Іван НОВОСЕЛЬСЬКИЙ

Похорон відбувся дня 23. червня 1952 р.

Покійний родився в Вільні Великій, повіт Самбір, прожив 65 років, залишив дружину Марію з Униятицьких, з Дрогобича, сина Евгена б. дивізійника, та шваґра Петра з дружиною Емілією.

Горем прибита
дружина Марія.

Повідомляємо Близьких і Знайомих, що дочка наша

РОГНІДА

після довгої недуги упокоїлась 16. липня ц.р.

Степан і Степанида
РИНДИКИ

ПОДЯКА

Складаю щиру подяку **Вп. Панам Докторам Богданові Макарушка і Юліянові Політило** — резидентам Rockaway Beach Hospital за щире товариське відношення і оказану мені поміч під час мого перебування в тім шпиталі. Бажаю їм успіху в дальшій праці.

Д-р Микола Лепкалюк.
Нюарк, 7. липня 1952.

● **РОЗШУКИ** ●

Пошукую СМЕРЕЧАНСЬКОГО СТЕФАНА, що жив у Німеччині в таборі Ельванґен, а в 1949 виїхав до Америки. Хто знає про нього, або він сам, прошу ласкаво написати на адресу:
N. PERCHULYN,
Blain, Pa.

ІЛІЯ ШКОНДЕЛЮК пошукує Рідних і Земляків із села Яворів, пов. Коломия, як рівнож із сусідніх сіл. Прошу зголоситись на адресу:
ILIA SHKONDELUK
2533 W. 9th St., Chester, Pa.

● **ПРАЦЯ** ●

ПОРТЕРА на кілька годин від 5:30 пополудні. Голоситися щоденно між 3 і 5 год., за винятком суботи й неділі.
15-25 WHITEHALL STREET
Room 210
New York City (near S. Ferry)

● **НА ПРОДАЖ** ●

СПОЖИВЧА КРАМНИЦЯ (ґросерия і делікатесен) на продаж в східній частині Ню Йорку. Існує 21 рік. Властитель відходить з-за старости. Добре підприємство. Дуже приступна ціна.
Тел.: GRamercy 7-5891

На продаж добре вироблена
ҐРОСЕРНЯ
на долині міста в Ню Йорку. Торгує тижнево $1,500 і більше. 3 кімнати до мешкання. Рент невеликий. Ціна приступна. Хто купить цю ґросерню, не пожалує. По ближчі інформації телефонуйте від 9. до 12. ранку, а увечорі від 6. до 11:
AT. 9-6650.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

Часопис „СВОБОДА" повинен знаходитись в кожній українській хаті.

ТАРЗАН, ч. 2878. Полум'яна доля.

Коли Тарзан ввійшов до кімнати, він був змушений заслонити свої очі від яскраво палаючого блиску колони полумені, яке холодно синьобіле підносилось з середини підлоги.

„Паґн-Аглюк, богиня вічного життя", шепотіла Мераля. Хто стоїть у межах її обіймів ніколи не постаріється".

„Під час повні кожного дванадцятого місяця", казала Мереля, „Паґн-Аглюк домагається жертви одної з її підручних дівчат".